

Jolanta Jabłońska-Bonca

PRYWATNA OCHRONA BEZPIECZEŃSTWA

koncepcje ■ podmioty ■ zadania
normy ■ konteksty

Wolters Kluwer

Jolanta Jabłońska-Bonca

PRYWATNA OCHRONA BEZPIECZEŃSTWA

koncepcje ■ podmioty ■ zadania
normy ■ konteksty

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

Projekt został sfinansowany ze środków Narodowego Centrum Nauki przyznanych na podstawie decyzji numer DEC-2013/09/B/HS5/02671

Recenzent

Prof. dr hab. Stanisław Kaźmierczyk

Wydawca

Agata Jędrasik

Redaktor prowadzący

Grażyna Polkowska-Nowak

Opracowanie redakcyjne

Michał Dymiński

Łamanie

Wolters Kluwer Polska

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by

Wolters Kluwer Polska SA, 2017

ISBN: 978-83-8107-409-4

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	15
Wstęp	19
1. Cel i założenia	19
2. Zakres i ograniczenia	26
3. Wielopłaszczyznowość i „triangulacja”	28
4. Przykłady	36
5. Pytania do dyskusji – analiza przypadków	50
Rozdział I	
Współczesne prawo i inne regulacje	54
1. Wprowadzenie	54
1.1. Model systemu prawa	54
1.2. Model samowładnego i całowładnego państwa	58
1.3. Korekta modeli w teorii oraz ilustracja problemów granic w praktyce	59
2. Punkt wyjścia	67
2.1. Tradycyjny model systemu prawa	67
2.2. Multicentryczność prawa	68
2.3. <i>Soft law</i>	72
2.4. Regulacje wielkich korporacji gospodarczych a prawo ..	77
2.4.1. Reakcje globalnych korporacji przemysłowych ..	84
2.4.2. Reakcje korporacji bankowo-finansowo- ubezpieczeniowych	86
2.4.3. Reakcje korporacji usługowych	88
3. Pluralizm prawny (normatywny) i alienacja prawa	90
4. Pytania. Aspekt polityczno-prawny	92

Rozdział II

Współczesne państwo, naród i obywatel a zadania publiczne ...	95
1. Państwo – terytorium, władza, ludność	95
2. Współczesna redefinicja suwerenności	97
3. Ewolucja pojęcia „naród”	99
4. Od państwa „stróża nocnego” do „kapitalizmu interwencyjnego”	103
5. Nowe zagrożenia w XXI wieku	105
6. Ewolucja modelu prawnego „obywatela”	107
7. Koniec czy kryzys państwa dobrobytu, państwa opiekuńczego, państwa socjalnego?	108
8. Utrata monopolu państwa na prawomocne użycie siły	111
9. Prywatyzacja zadań państwa i nowe źródła władzy	113
10. Deterytorializacja państw i kulturowe „odkotwiczenia”	116
11. „Kontrolowana transformacja systemu” po 1989 r. w Europie Środkowo-Wschodniej	118
12. Rozproszone regulacje. Skutki pluralizmu regulacyjnego	121
13. Przegląd współczesnych koncepcji państwa	122
13.1. W stronę partycypacji czy w stronę „państwa petentów”?	122
13.2. „Relacje” jako kapitał społeczny	128
13.3. W stronę „państwa nadzoru” i „państwa konsumenckiego”	132
13.4. Powrót idei silnych państw narodowych	140
14. Zadania publiczne	145
15. Ochrona bezpieczeństwa jako zadanie publiczne	149
16. Prywatyzacja zadań publicznych a outsourcing, partnerstwo publiczno-prywatne i partnerstwo publiczno-społeczne	151

Rozdział III

Transformacja koncepcji bezpieczeństwa – transformacja ochrony bezpieczeństwa obywateli?	157
1. Wprowadzenie	157
2. Konstrukttywizm, sekurytyzacja, <i>human security</i>	164

3. Zacieranie prawnej i faktycznej granicy między publiczną i prywatną ochroną bezpieczeństwa – obszary działania agencji prywatnej ochrony	167
4. Problem „obcych” i „niepotrzebnych”	174
5. Środki przymusu	176
6. „Korporacyjne armie”	182
7. Doktryny wojenne	186
8. Bezpieczeństwo państwa a bezpieczeństwo jednostki	194
9. Luki bezpieczeństwa i sposoby ich wypełniania	197
10. Samoobrona (osobista, firmowa, cybersamoobrona, miejska)	199
11. Straże obywatelskie i stráže „antyobywatelskie”	202
12. Zlecenie zadań publicznych organizacjom pozarządowym	207
13. <i>Nihil novi sub sole</i>	208
14. Wywiad, PMC i detektywi na usługach prywatnych podmiotów gospodarczych i państw	209
15. Szacunki wielkości rynku ochrony bezpieczeństwa – kontekst ekonomiczny	218
16. Dwa oblicza prywatyzacji ochrony bezpieczeństwa	222
17. „Państwo nadzoru” a prywatna ochrona	235
18. Ambivalencja wad i zalet	243
19. Normy prawne dotyczące organizacji prywatnego bezpieczeństwa i normy samych firm – uwagi wstępne	247
20. Detektywi o potrzebie standaryzacji praw i obowiązków – ilustracja stanu świadomości	248

Rozdział IV

Typy podmiotów prywatnej ochrony bezpieczeństwa	254
1. Wprowadzenie	254
2. Prywatna agencja wojskowa	261
3. Prywatna agencja ochrony bezpieczeństwa osób i mienia oraz prywatna agencja bezpieczeństwa morskiego	263
4. Agencja detektywistyczna	265
5. „Prywatna policja”	267
6. Prywatna agencja wywiadu biznesowego	268

7. Stowarzyszenia, fundacje i organizacje <i>non profit</i> zajmujące się bezpieczeństwem	271
8. Społeczne organizacje proobronne	272
9. Lokalne „straże obywatelskie” i grupy samoobrony <i>ad hoc</i>	274
10. Inne podmioty	274
11. Przykłady problemów granicznych	276

Rozdział V

Kontekst historyczny	280
1. Wprowadzenie	280
2. Prywatne wojny i prywatny wymiar sprawiedliwości w historii	280
3. Samoobrona i prywatne ściganie przestępców	284
4. Korsarze, najemnicy, prywatne wojska, prywatne firmy wojskowe i kontraktorzy	287
5. Detektywi i wywiadowcy biznesowi	302
6. Od stróża nocnego do agenta ochrony bezpieczeństwa	313
7. Stowarzyszenia służące ochronie bezpieczeństwa i ratownictwu	316
8. Organizacje pozarządowe byłych oficerów służb specjalnych, wojska i policji	318

Rozdział VI

Typowe obszary prywatnej ochrony bezpieczeństwa	320
1. Wprowadzenie	320
2. Analiza przykładów	325
2.1. Prywatna ochrona otwartej przestrzeni publicznej	325
2.2. Nieudane prace nad projektem ustawy o monitoringu wizyjnym w Polsce	345
2.3. Prywatna ochrona zamkniętej przestrzeni do użytku publicznego	349
2.4. Prywatna ochrona bezpieczeństwa imprez masowych ...	359
2.5. Ochrona osób prywatnych i ich mienia	367
2.6. Prywatna ochrona infrastruktury krytycznej państwa	370
2.6.1. Przykład 1. Port morski	380

2.6.2. Przykład 2. Dworce kolejowe i pociągi	385
2.6.2.1. Nieudane projekty nowej ustawy o SOK	388
2.6.3. Przykład 3. Lotnisko cywilne	393
2.7. Prywatna ochrona jednostek wojskowych i urzędów centralnych	401
2.7.1. Przykład 1. Jednostki wojskowe	402
2.7.2. Przykład 2. Kancelaria Prezydenta RP	405
2.8. Prywatna ochrona bezpieczeństwa osób i mienia na statkach handlowych na morzach i oceanach	406
2.9. Bezpieczeństwo informacyjne	412
2.10. Ochrona wartości pieniężnych i ochrona konwojów	422
2.11. Prywatne wsparcie wymiaru sprawiedliwości, policji, więziennictwa	425
2.12. Klęski żywiołowe	435
2.13. Wojny, konflikty zbrojne, operacje pokojowe i stabilizacyjne	438
2.14. Prywatne firmy ochrony szkolące służby specjalne	441

Rozdział VII

Agencje detektywistyczne	443
1. Wprowadzenie	443
2. Zadania agencji detektywistycznych	445
3. Problemy granic legalnej działalności detektywów	452
4. Agencje detektywistyczne na świecie	460
5. Międzynarodowe i krajowe stowarzyszenia agencji detektywistycznych	465
6. Usytuowanie agencji detektywistycznych w porządku prawnym	469
7. Specyfika rynku detektywistycznego z udziałem byłych funkcjonariuszy służb specjalnych w okresie transformacji ustrojowej w Polsce	478
8. Podstawy prawne działania agencji detektywistycznych w Polsce	481
9. Detektyw – zawód wolny i regulowany. Czy powinien być zawodem zaufania publicznego?	484

10. Krytyka polskiej ustawy o usługach detektywistycznych. Punkt widzenia detektywów	488
11. Standaryzacja zasad wykonywania zawodu detektywa	491
12. Atuty agencji detektywistycznych w oczach detektywów	493
13. „Czynności operacyjno-rozpoznawcze” a legalne metody pracy detektywa	498
14. Nieudana próba regulacji – projekt ustawy o czynnościach operacyjno-rozpoznawczych z 2008 r.	508
15. Detektywi „na granicy prawa” – samoocena	509

Rozdział VIII

Agencja prywatnego wywiadu i kontrwywiadu biznesowego	513
1. Wprowadzenie	513
2. Wywiad i kontrwywiad – przemiany	515
3. Zakres działania i typowe zadania agencji wywiadu biznesowego	523
4. Oferta polskich firm wywiadu biznesowego	529
5. Stowarzyszenia prywatnego wywiadu biznesowego oraz zajmujące się prywatnym ściganiem oszustw i nadużyć gospodarczych	536
6. Wywiady: „biały”, „szary” i „czarny”	537
7. Agencje wywiadu biznesowego a państwo	545
8. Rozproszona ochrona bezpieczeństwa gospodarczego	547
9. Agencje wywiadu biznesowego na świecie	549
10. Agencje wywiadu biznesowego w Polsce	554
11. „Sygnaliści” – obrońcy prawa i bezpieczeństwa?	561

Rozdział IX

Prywatne agencje ochrony bezpieczeństwa osób i mienia	564
1. Wprowadzenie	565
2. Agencje ochrony na świecie	574
3. Stowarzyszenia agencji ochrony na świecie – samoorganizacja i samoregulacja środowiska	579
4. Agencje ochrony osób i mienia w Polsce oraz ich stowarzyszenia	582

5. Specyfika działania agencji ochrony osób i mienia w okresie kontrolowanej transformacji ustrojowej w Polsce	588
6. Ochrona osób i mienia w Polsce – aktualny stan prawny	593
7. Trudne okoliczności działania	596
8. Kwalifikacje pracowników ochrony	607
9. Środki przymusu bezpośredniego i broń palna w rękach pracowników prywatnej ochrony	613
10. Prywatne agencje militarne a państwo	620
11. Dyskusyjne przypadki prywatyzacji ochrony bezpieczeństwa w Polsce	622
12. Pracownik ochrony obiektu a obywatel – brak zaufania	624

Rozdział X

Prywatne agencje wojskowe	627
1. Wprowadzenie	627
2. Broń palna w rękach kontraktorów, najemników i przestępców	635
3. Przegląd stanowisk politycznych demokratycznych państw prawa w sprawie roli i zadań PMC	640
4. Problemy prawne kontraktorów i PMC	645
5. Długa droga od <i>soft law</i> do <i>hard law</i>	649
6. Kto może legalnie zlecić usługi wojskowe w rejonie konfliktu?	661
7. Profile działania PMC	667
8. Perspektywy PMC	670
9. Przykłady agencji PMC	672
10. Samoorganizacja prywatnych agencji wojskowych – stowarzyszenia PMC	678
11. Problem paramilitarnych prywatnych organizacji o ukrytych albo niejawnym celach	679
12. Militaryzacja społeczeństw?	680

Rozdział XI

Morskie agencje ochrony	682
1. Wprowadzenie – piraci, rabusie i terroryści morscy	682
2. Obszary ataków piratów i koszty okupów	685

3. Kto powinien zapewnić ochronę bezpieczeństwa na statkach handlowych na morzu otwartym? Próby opanowania sytuacji przez organizacje międzynarodowe	687
4. Stanowiska w sprawie dopuszczalności prywatnej, uzbrojonej ochrony na statkach handlowych i pasażerskich	691
5. Nerozwiązane problemy prywatnej uzbrojonej ochrony na statkach	696
6. Punkt widzenia kontraktorów morskich	700
7. Samoregulacja środowiskowa, tzw. akty legislacji autonomicznej	701
8. Kwalifikacje zawodowe pracowników ochrony morskiej	704
9. Szacunki dotyczące rynku PMS	706

Rozdział XII

„Niepaństwowe prawo”?	709
1. Podsumowanie	709
2. Prawo nieoficjalne. Postprawo. Prawo kosmopolityczne	713
3. Przegląd stanowisk: pluralizm prawny, żywe prawo, diaspora prawa i ekumenizm prawny, instytucjonalne porządki normatywne, nowe prawo zwyczajowe, wspólne doświadczenia normatywne	725
4. Normy formalne i nieformalne	733
4.1. Przepisy porządkowe: regulaminy i instrukcje wewnętrzne	734
4.2. Normy techniczne	753
4.3. Kodeksy etyki zawodowej	758
4.4. Globalne standardy	765
4.5. Normy bezpieczeństwa w planach ochrony	772
4.6. Inne akty normatywne	786
4.7. Niepisane normy kolizyjne tworzone przez kierowników i pracowników	787
4.8. Adresaci norm na „zwodzonym moście”	796

Literatura	805
-------------------------	------------

Private security protection

Concepts, entities, norms, tasks and contexts

Summary	853
---------------	-----

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

- k.k. – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2016 r. poz. 1137 ze zm.)
- k.p.k. – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2016 r. poz. 1749 ze zm.)
- k.s.h. – ustawa z 15.09.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1578 ze zm.)
- u.b.i.m. – ustawa z 20.03.2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz.U. z 2015 r. poz. 2139 ze zm.)
- UCDP – Uppsala Conflict Data Program
- u.o.i.n. – ustawa z 5.08.2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1167 ze zm.)
- u.o.o.m. – ustawa z 22.08.1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz.U. z 2016 r. poz. 1432 ze zm.)
- u.u.d. – ustawa z 6.07.2001 r. o usługach detektywistycznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 556)
- u.z.k. – ustawa z 26.04.2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. z 2017 r. poz. 209 ze zm.)
- pr. lot. – ustawa z 3.07.2002 r. – Prawo lotnicze (Dz.U. z 2016 r. poz. 605 ze zm.)

Czasopisma

- BN – Bezpieczeństwo Narodowe
- DGP – Dziennik Gazeta Prawna

GW	–	Gazeta Wyborcza
GSP	–	Gdańskie Studia Prawnicze
KP	–	Krytyka Prawa
OTK ZU	–	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego. Zbiór Urzędowy
PiP	–	Państwo i Prawo
PZ	–	Polska Zbrojna
RPEiS	–	Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny

Inne

ABW	–	Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego
ACS	–	Airport Cleaning Services
ALK	–	– Akademia Leona Koźmińskiego
AW	–	Agencja Wywiadu
BBN	–	Biuro Bezpieczeństwa Narodowego
BOR	–	Biuro Ochrony Rządu
CBA	–	Centralne Biuro Antykorupcyjne
COSI	–	Stały Komitet Współpracy w zakresie Bezpieczeństwa Wewnętrznego
DDoS	–	distributed denial of service
EASA	–	Europejska Agencja Bezpieczeństwa Lotniczego
ECAC	–	Europejska Konferencja Lotnictwa Cywilnego
EUROCONTROL	–	Europejska Organizacja do Spraw Bezpieczeństwa Żeglugi Powietrznej
FR	–	Federacja Rosyjska
GIIF	–	Generalny Inspektor Informacji Finansowej
GIKS	–	Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej
GINB	–	Główny Urząd Nadzoru Budowlanego
GIODO	–	Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych
GOPR	–	Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe
IAAF	–	Międzynarodowe Stowarzyszenie Federacji Lekkoatletycznych
ICANN	–	Internetowa Korporacja ds. Rozdziału Nazw i Adresów

ICAO	–	Organizacja Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego
ICISS	–	Międzynarodowa Komisja ds. Interwencji i Suwerenności Państwa
IK	–	infrastruktura krytyczna
ISPS CODE	–	Międzynarodowy Kodeks Ochrony Statku i Obiektu Portowego
JAA	–	Zrzeszenie Władz Lotniczych
KKK	–	Ku Klux Klan
LOGCAP	–	Logistics Civil Augmentation Program
MKOL	–	Międzynarodowy Komitet Olimpijski
MSW	–	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
MSWiA	–	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
NIK	–	Najwyższa Izba Kontroli
NRA	–	National Rifle Association
OSINT	–	Open Source Intelligence
OSP	–	Ochotnicza Straż Pożarna
OWC	–	Oddziały Wart Cywilnych
PCK	–	Polski Czerwony Krzyż
PMC	–	Private Military Company
PMF	–	Private Military Firms
PKN	–	Polski Komitet Normalizacyjny
PSC	–	Private Security Company
PZPN	–	Polski Związek Piłki Nożnej
RPO	–	Rzecznik Praw Obywatelskich
SCIP	–	Strategic and Competitive Intelligence Professionals
SOK	–	Straż Ochrony Kolei
SOL	–	Służba Ochrony Lotnisk
SUFO	–	specjalistyczne uzbrojone formacje ochronne
UCDP	–	Uppsala Conflict Data Program
WOPR	–	Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe
ZOL	–	Zespół Ochrony Lotnisk
ŻW	–	Żandarmeria Wojskowa

Wstęp

1. Cel i założenia

Celem pracy jest sprawdzenie, czy w XXI w. istnieją wzajemne zależności między dwoma związkami, tj. a) organizacji pozapaństwowych i państwa oraz b) norm pozaprawnych i prawa. Badaniami objęto podmioty zajmujące się prywatną ochroną bezpieczeństwa oraz tworzone przez te podmioty akty legislacji autonomicznej („prawa niepaństwowego”, „prawa nieoficjalnego”)¹.

Ochrona bezpieczeństwa – w ujęciu interdyscyplinarnym – została wybrana jako generalny wskaźnik powiązania zjawisk sfery publicznej i sfery prywatnej, ponieważ z jednej strony od wieków stanowi jedno z fundamentalnych i niekwestionowanych podstawowych zadań każdego państwa, a z drugiej – współcześnie od końca zimnej wojny, ze zmiennym szczęściem – jest także realizowana w pewnym zakresie przez podmioty prywatne. „Akceptacja prywatnych firm wiąże się z modelem społeczeństwa obywatelskiego, który zasadniczo wychodzi od społecznej zdolności do samosterowania, gdzie państwu przypisana

¹ „Prawo nieoficjalne – normy nie pochodzące od państwa i jego instytucji. Pochodzi od instytucji innych niż państwo. Posiada inny autorytet, uzasadnienie aksjologiczne lub tetyczne, tryb ustanowienia, moc oraz sankcje” – D. Budnikowski, *Prawo nieoficjalne. Rozważania wstępne. Istota i rodzaje prawa nieoficjalnego* [w:] *Pluralizm prawny tradycja, transformacje, wyzwania*, red. Budnikowski, K. Dobrzeniecki, Toruń 2009; o legislacji autonomicznej por. np. L. Morawski, *Główne problemy współczesnej filozofii prawa. Prawo w toku przemian*, Warszawa 2003, zwłaszcza rozdział 2, s. 29 i n.

jest subsydiarna funkcja »ochrony własności i wolności«². Czy tak widziany układ sił to tylko idea czy rekonstrukcja rzeczywistości?

Precyzyjne wyznaczenie granic działania państwa w zakresie ochrony bezpieczeństwa jest ważne dla praw i wolności obywateli.

Współczesne państwa wycofują się z pewnych obszarów działalności albo pozostają odpowiedzialne za realizację tych zadań, ale powierzają ich wykonanie podmiotom prywatnym i przyjmują jedynie rolę organizatora. Zdarza się, że państwa częściowo odstępują od ich realizacji na rzecz podmiotu prywatnego. W końcu bywa tak, że zadania po pewnym czasie wracają do aparatu państwa. Pojawiają się też nowe, ważne społecznie zadania, od początku uznawane za pozapaństwowe. Czy te zjawiska mają wpływ na granice systemu prawa i na porządek prawny?³

Neutralne, zdystansowane oraz intersubiektywnie kontrolowalne badanie właściwości i zależności w powyższym zakresie wymaga odciążenia się od ładunku emocji i irracjonalizmów w polityce, w świadomości społecznej i opinii publicznej. Fałszywe sądy kognitywne, fałszywe zdania uznawane mentalnie lub fałszywe zdania wolicjonalne są obecne w dyskursie politycznym i medialnym dotyczącym zarówno samego bezpieczeństwa, jak i prywatyzacji ochrony. Także w XXI w. łatwo ulec złudzeniom „magii społecznej”. Impulsy pozapoznawcze, przekonania irracjonalne oplecione wokół państwa i prawa oraz ich działania oraz semantyczne mistyfikacje są realnymi elementami życia społecznego, gospodarczego i politycznego. Sami prawnicy w nauce i w praktyce starają się często promować taką wizję prawa i państwa, która wspiera

² J. Czapska, J. Wójcikiewicz, *Policja w społeczeństwie obywatelskim*, Kraków 1999, s. 54.

³ Por. rozdział I. Na temat systemowości prawa por. Z. Pulka [w:] Z. Pulka (red.), *Systemowość prawa*, „Przegląd Prawa i Administracji”, Wrocław 2016, t. CIV i tam powołaną literaturę. Por. też: M. Zirk-Sadowski, *The internal and external point of view in the methodology of jurisprudence* [w:] *Legal Theory and Philosophy of Law: Towards Contemporary Challenges*, red. A. Bator, Z. Pulka, Warszawa 2013.

znaczenie prawa i prawników w systemie politycznym⁴. Wizje – mniej lub bardziej świadomie – dostosowują do interesów i wartości związanych ze swoją pozycją⁵. „Powoli coraz mniej czytelna staje się odpowiedź na pytanie, czy państwo kreuje prawników, czy to oni, kreując państwo, kreują siebie”⁶. „Monopolizują – jak pisze Pierre Bourdieu – to, co jest uznane za uniwersalne”⁷. „A zatem prawnicy, którzy w zbiorowym wysiłku w ciągu wielu wieków utworzyli państwo, mogli utworzyć naprawdę *ex nihilo* zbiór koncepcji, sposobów postępowania, procedur i form organizacyjnych, mających służyć interesowi ogólnemu, ludziom i dobru publicznemu tylko o tyle, o ile dokonując tego, czynili się sami posiadaczami lub depozytariuszami władzy wynikającej z uprawiania działalności publicznej, o ile więc w taki sposób mogli sobie przywłaszczyć urzędy publiczne na podstawie wykształcenia i osiągnięć, a nie urodzenia”⁸.

Praca jest próbą przedstawienia generalizacji historycznej, odnoszącej się do prywatnej ochrony bezpieczeństwa i jej norm w zachodnich demokratycznych państwach prawa oraz – w miarę możliwości – jej specyfiki w europejskich demokratycznych państwach postkomunistycznych, takich jak Polska⁹. Stawiam pytania o zależności między zjawiskami społecznymi, politycznymi i prawnymi, a więc pytania charakterystyczne dla badań wyjaśniających¹⁰.

Ochroną bezpieczeństwa w XXI w. zajmuje się państwo i wiele innych podmiotów, a więc rozmaite typy norm postępowania, dotyczące tej

⁴ J. Jabłońska-Bonca, *Auctoritas non veritas facit legem? Z problematyki funkcji autorytetów prawniczych* [w:] *Profesjonalna kultura prawnicza*, red. M. Pichlak, Warszawa 2012.

⁵ H. Dębska, *Władza. Symbol. Prawo. Społeczne tworzenie Trybunału Konstytucyjnego*, Warszawa 2015, s. 82.

⁶ P. Bourdieu, *Rozum praktyczny. O teorii działania*, Kraków 2009, s. 42–46, cyt. za H. Dębska, *Władza...*, s. 82. Por. też na ten temat J. Jabłońska-Bonca, *Auctoritas...*, s. 135.

⁷ P. Bourdieu, *Rozum...*, s. 99.

⁸ P. Bourdieu, *Medytacje pascaliańskie*, Warszawa 2006, s. 175.

⁹ Polska nie ma możliwości kopiowania i konsumowania dorobku demokratycznego i wolnorynkowego wielu pokoleń powojennych tak jak społeczeństwa Zachodu.

¹⁰ R. Mayntz, K. Holm, P. Hübner, *Wprowadzenie do metod socjologii empirycznej*, Warszawa 1985.

Jolanta Jabłońska-Bonca – profesor nauk prawnych; kierownik Katedry Teorii i Filozofii Prawa Kolegium Prawa Akademii Leona Koźmińskiego (od 2004 r.); członek Komitetu Polityki Naukowej przy Ministrze Nauki i Szkolnictwa Wyższego (od 2014 r.); prorektor Uniwersytetu Gdańskiego (1996–1999), a później Akademii Leona Koźmińskiego (2004–2011); członek Rady Naukowej Instytutu Nauk Prawnych PAN (1997–2007); członek Sekcji polskiej Association Internationale de Philosophie du Droit et de Philosophie Sociale (od 2000 r.); redaktor naczelny „Krytyki Prawa”; autorka wielu książek, artykułów oraz ekspertyz dla organów państwa.

Publikacja zawiera wyniki badań przeprowadzonych w ramach grantu „Prywatna ochrona bezpieczeństwa i jej normy. »Niepaństwowe prawo?«”. Objęto nimi podmioty zajmujące się prywatną ochroną bezpieczeństwa, ich zadania oraz tworzone przez te podmioty akty legislacji autonomicznej. Autorka odpowiada na pytanie, czy i ewentualnie jakie są wzajemne zależności między związkiem: 1) organizacji pozapaństwowych i państwa oraz 2) norm pozaprawnych („niepaństwowego prawa”) i prawa.

W książce analizowane są kwestie zmian sposobu ochrony bezpieczeństwa przez państwa w XXI w. i ich wpływ na prawo oraz pozycję innych regulacji, na poziom zaufania obywateli do państwa, a także na znaczenie prywatnych podmiotów ochrony bezpieczeństwa. Autorka dowodzi, że normy tworzone przez podmioty prywatne mają obecnie znaczenie przekraczające wewnętrzne ramy firm i tworzą wraz z prawem policentryczny, złożony system źródeł ochrony bezpieczeństwa, który powinien być poddawany systematycznie szczegółowym badaniom teoretycznoprawnym.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL
WWW.PROFINFO.PL

CENA 159 Zł (W TYM 5% VAT)